

BELGIE-BELGIQUE
P.B.
2600 BERCHEM
8/3615

Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw

Afzendadres:

Amerikalei 164

2000 Antwerpen

tel. 03-218 59 01

VSVw
cev-lid

tACTIEF

driemaandelijks
november - december 2005
januari 2006

jaargang 23

nummer 16

Afgiftekantoor: Berchem 1 - 2° afd.

Erkenningsnummer: P303095

evaluatie van het decreet

overzicht van projecten

inspiratie tot waardering

COLOFON

Redactiecomité:

Raf De Zutter: afgevaardigd beheerder, voorzitter
Eva Hambach, Hilde Wijnandt, Anne Adé

Eindredactie: Hilde Wijnandt

Ontwerp & Drukwerk:

Drukkerij Halewijn n.v. Antwerpen

Verantwoordelijke Uitgever:

Raf de Zutter
Gudrunlaan 14
1860 Meise

info@vsvw.be

www.vrijwilligersweb.be

www.vrijwilligerswerk.be

www.actiewijzer.be

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm, elektronisch of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Artikels zijn steeds welkom op ons redactie-adres:
Marie-Josélaan 73 te 2600 Berchem.

Verschijnt vier maal per jaar.

Ondertekende artikelen vallen onder de verantwoordelijkheid van de auteur en vertolken niet noodzakelijkerwijs de mening van het redactiecomité. De redactie behoudt zich het recht om artikelen in te korten.

Lid worden of blijven in 2006

In opdracht van de Vlaamse overheid werken we voor en samen met kleine en grote organisaties, het Brussels en de Provinciale Steunpunten Vrijwilligerswerk, de Koning Boudewijnstichting en de overheid, om het vrijwilligerswerk intersectoraal te versterken en te ondersteunen.

Vanuit deze centrale positie ontwikkelen we de nodige expertise om allerhande vormingsinitiatieven te realiseren en projecten te coördineren, om de positie en de waardering van de vrijwilligers in de samenleving te verbeteren en om hen een stem te geven op beleidsniveau.

Dit recht van spreken, verwerven we door de leden die we vertegenwoordigen. **Daarom!**

Lidgelden 2006

- €25,00 voor vrijwilligersorganisaties zonder subsidies (1 tijdschrift)
- €25,00 voor niet-vrijwilligersorganisaties die graag op de hoogte blijven (1 ex. *)
- €50,00 voor gesubsidieerde organisaties met 1 of 2 voltijdse personeelsleden (2 ex. *)
- €75,00 voor gesubs. vrijwilligersorganisaties met 3 tot 6 voltijdse personeelsleden (4 ex. *)
- €100,00 voor gesubs. vrijwilligersorganisaties met 7 tot 10 voltijdse personeelsleden (6 ex. *)
- €250,00 voor grote gesubsidieerde organisaties met meer dan 10 voltijdse personeelsleden (10 tijdschriften*)

*u moet ons evenveel namen van mensen of diensten meedelen, anders kunnen wij u geen correcte service beloven.

Individuele abonnementen op **tACTIEF** worden uitsluitend voorbehouden aan individuen.

Een jaarabonnement kost hen € 10,00 waarvoor geen factuur wordt opgemaakt.

Via hilde.wijnandt@vsvw.be kan u zich inschrijven. Betalen mag op rek.nr. 411-8057901-16.

Factuur enkel op aanvraag.

Het vrijwilligerswerk

krijgt nieuwe kansen

RAF DE ZUTTER,
VOORZITTER

De Verenigde Naties publiceerden een verslag over de follow-up van de resoluties, die genomen werden naar aanleiding van het Internationaal Jaar van de Vrijwilligers – anno 2001.

Uit dit lange rapport pikken we één zeer belangrijk punt uit: de stijgende belangstelling van de Overheden voor erkenning van het vrijwilligerswerk, die leidt tot wetgevende initiatieven ter bescherming van de rechten van de vrijwilligers. Deze tendens manifesteert zich vooral in het Amerikaans en Europees continent.

Op Europees vlak worden door de Europese Commissie programma's ontwikkeld over "actief europees burgerschap".

Voor het eerst wordt vrijwilligersinzet erkend als een essentiële en productieve factor in de ontwikkeling van dit democratisch proces in Europa. Het Europees Centrum voor Vrijwilligerswerk (CEV) staat klaar om het vrijwilligerswerk te vertegenwoordigen en actief deel te nemen, samen met zijn 38 nationale en regionale centra, aan de uitbouw van een sociaal en democratisch Europa.

2005 heeft een belangrijke betekenis in de geschiedenis van het vrijwilligerswerk in ons land.

Op 3 juli 2005 werd in het Belgisch Staatsblad de wet gepubliceerd over "de rechten van de vrijwilliger". Een perfecte wet? Neen. Een goede wet? Ja, omdat hij de aanzet kan zijn naar een ruimer en evenwichtig statuut voor de vrijwilliger en het vrijwilligerswerk.

De Hoge Raad voor Vrijwilligers, die amper twee jaren bestaat, heeft getracht eenheid te brengen tussen de standpunten van de vrijwilligers uit Noord en Zuid.

Wij naderen de laatste dagen van 2005. Het was een bewogen jaar voor het vrijwilligerswerk.

Zij vonden daarvoor steun bij de koepels: het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk en de Plate-forme francophone du Volontariat. Sommigen, vooral buitenstaanders, onderschatten de reële verschillen in opties en structuren van het vrijwilligerswerk in beide gemeenschappen. De verworven samenhang geeft een nieuwe dynamiek aan deze Raad, die zich nu vooral inzet met advies aan de Ministers, die met koninklijke besluiten de wet van 3 juli 2005 toepasbaar moeten maken vanaf 1 februari 2006.

In de Vlaamse Gemeenschap hebben wij de Ministers Vervotte en Anciaux, die opdracht hebben gegeven aan het V.S.V.w. om een studie uit te voeren over "de verzekeringen en vrijwilligerswerk, speciaal m.b.t. de problematiek van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid".

Deze verzekeringsvorm, die door de wet van 3 juli 2005, verplicht wordt voor iedere organisatie die met vrijwilligers werkt, kan voor sommige kleinere verenigingen financiële problemen veroorzaken. Wij zijn ervan overtuigd dat de Vlaamse Regering bereidheid zal tonen om steun te verlenen, waar het nodig is.

Het decreet De Meester, van 23 maart 1994, betreffende het georganiseerd vrijwilligerswerk in de Welzijn- en gezondheidssector is dringend toe aan evaluatie en aanpassing.

Minister Vervotte, bevoegd voor deze sectoren, heeft haar Administratie opdracht gegeven om de toepassing van dit decreet te evalueren. Het V.S.V.w. heeft daarvoor zijn medewerking toegezegd.

Het V.S.V.w. raadpleegde de organisaties, die in het verleden beroep deden op erkenning en/of subsidiëring. De resultaten worden in het volgende artikel

gepubliceerd! Het treft dat er, in 't algemeen, een positieve beoordeling is van het nut en de waarde van dit decreet. Technische aanpassingen blijken absoluut noodzakelijk. Maar even belangrijk is een aangepast budget, dat ruimere mogelijkheden en de kans biedt om aan de huidige noden te beantwoorden.

Dit zijn slechts enkele aspecten uit het gevarieerde werk van de vrijwilligersorganisatie en de vrijwilli-

gers. Er zijn nog zovele andere, die in een kort edito niet kunnen vernoemd worden. Toch nog één punt : de sterke samenwerking tussen het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk en de Provinciale Steunpunten Vrijwilligerswerk en de v.z.w. Het Punt-Brussel is een waarborg voor een solide dynamiek van het vrijwilligerswerk in Vlaanderen en Brussel.

Laat ons samen met optimisme beginnen aan 2006!

Een eerste ontwerp van organisatienota kan u downloaden op www.vrijwilligerswerk.be

ORGANISATIENOTA	
Rechten en plichten van de organisatie en de vrijwilliger	
1. Organisatie	
Naam	
Adres	
Tel.nr	
e-mail	
Sociale doelstelling	
Juridisch statuut	Voorbeelden: VZW-IVZW (internationaal) Gemeente, OCMW, gemeentelijke VZW Vennootschap met sociaal oogmerk
Verantwoordelijke of gemandateerde voor ondertekening	
Naam	
Functie	
Verantwoordelijke voor informatie over rechten en plichten	
Naam	
Functie	
Verantwoordelijke van de organisatie, die moet verwi...	
Naam	
Functie	
Tel. - GSM	
2. Verzekeringen	
Verplichte verzekering	
Waarborgen	De burgerlijke aansprakelijkheid, met uitzondering van de contractuele aansprakelijkheid, van de organisatie en de vrijwilliger.
Maatschappij	
Polisnummer	
Vrije verzekeringen	
Waarborgen	Lichamelijke schade die geleden is door de uitvoering van het vrijwilligerswerk
Maatschappij	
Polisnummer	
Waarborgen	Rechtsbijstand voor de twee genoemde
Maatschappij	
Polisnummer	
3. Vergoedingen	
Maak uw keuze uit één van de vier mogelijkheden.	
<ul style="list-style-type: none"> De organisatie voorziet geen enkele vergoeding van De organisatie betaalt een forfaitaire vergoeding (vastgestelde maxima) voor: ... De organisatie betaalt de reële kosten, mits overgenomen in volgende gevallen: ... In natura: ... (bv. maaltijd - boekenbon - buskaart) 	
4. Aansprakelijkheid	
De organisatie is aansprakelijk voor de schade die voortvloeit uit het verrichten van vrijwilligerswerk.	
Ingeval de vrijwilliger bij het verrichten van het vrijwilligerswerk schade berokkent, is hij enkel aansprakelijk voor zijn eigen voorlichting. Voor lichte schuld is hij enkel aansprakelijk als die schade voorkomt.	
5. Geheimhoudingsplicht	
Volgens artikel 458 van het Strafwetboek. "Geneesheren, heekundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte (of voor een parlementaire onderzoekscommissie) getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet hen verplicht die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met een geldboete van honderd tot vijfhonderd frank".	
De vermelding "alle andere personen" in de opsomming, kan dus ook op een vrijwilliger slaan in gevallen waar een vorm van geheimhouding verplicht is (bv. monitoren bij mindervaliden).	
6. Wederzijdse rechten en plichten	
De vrijwilliger heeft recht op informatie over zijn activiteiten, afbakening van zijn werkveld en werktijden, een contactpunt bij conflictsituaties, over de noodzakelijke uitrusting, wanneer mogelijk over aangepaste vorming en bijscholing, ...	
De organisatie heeft recht op een correcte deontologische houding van de vrijwilliger m.b.t. het naleven van de onderlinge afspraken, het respecteren van de afbakening van het activiteitsveld, ...	
Datum:	
Handtekening van de verantwoordelijke van de organisatie:	
Indien een kopie van de organisatienota aan de vrijwilliger overhandigd wordt:	
Naam en voornaam van de vrijwilliger	
Adres	
Tel. en/of GSM	
Perso(n)en te verwittigen bij ongeval	
Indien de nota door de vrijwilliger ondertekend wordt:	
Datum:	
Handtekening:	

Kernpunten verzameld op basis van een informatieronde en discussievergadering, georganiseerd door het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw, over het Decreet betreffende het Georganiseerd Vrijwilligerswerk in de Welzijns- en Gezondheidssector.

Deze zomer hebben wij 157 organisaties hun mening gevraagd over het decreet van 23 maart 1994. Wij kregen daarop 72 reacties (respons 46%) waarvan 41 (=57% van de antwoorden) positieve! Aan de evaluatie vergadering op 13 september namen uiteindelijk 33 organisaties deel.

De opmerkingen en/of voorstellen ter verbetering van het **'Decreet betreffende het georganiseerd vrijwilligerswerk in de welzijns- en gezondheidssector'** hebben we gehergroepeerd en onderscheiden we in bemerkingen die te maken hebben met de administratieve afhandeling, bemerkingen die te maken hebben met het decreetconcept op zich (subsidiebele activiteiten/procedure) en tenslotte opmerkingen van inhoudelijke aard.

Bemerkingen betreffende het decreetconcept op zich

Het feit dat het decreet enkele duidelijke eisen stelt naar de organisaties die met vrijwilligers werken, wordt positief geëvalueerd, omdat vrijwilligers hierdoor waarborgen en bescherming verkrijgen. Het decreet biedt goede garantievoorwaarden.

Of de afsprakennota een positief dan eerder een negatief effect sorteert, blijft een onderwerp van discussie, en hangt af van de manier van communicatie binnen de organisatie, het profiel van de vrijwilligers,... Er zijn inderdaad heel wat verschillen tussen-organisaties en daarmee wordt volgens heel wat deelnemers te weinig rekening mee gehouden in dit decreet.

Dat de erkenning voor een periode van 5 jaar geen automatische subsidie voor dezelfde periode

inhoudt (mits jaarlijks justifiëren), vinden heel wat organisaties lastig omdat het een 'langere termijnplanning' moeilijk maakt en de organisaties in onzekerheid houdt. Daarenboven is het decreet teveel opgesteld vanuit een 'deficiet-denken': de subsidie dient om tekorten weg te werken en heeft aldus een penaliserend effect.

Voorstellen om het decreet bij te schaven wat betreft het 'concept' zelf.

Omdraaien van de 'penaliserende' logica naar een stimuleringsbeleid, wat ook toelaat aan goed 'draaiende' organisaties een erkenning én een subsidie aan te vragen.

Thans is de subsidie variabel op basis van het aantal ingeschakelde vrijwilligers, hoe meer vrijwilligers, hoe hoger het subsidiebedrag. Het is wenselijk een regeling uit te werken die een ander soort differentiatie toelaat en rekening houdt met effectieve kosten van organisaties, (vb. soort activiteit beïnvloedt de verzekeringskost, sommige organisaties hebben hogere investeringskosten, voorzien grondige opleidingen voor de vrijwilligers, ...), wat meteen ook een gedifferentieerde subsidiering impliceert.

Aanpassing van het decreet opdat het mogelijk is voor organisaties om deel uit te maken van netwerken en samenwerkingsverbanden, zonder hiervoor gesanctioneerd te worden of de subsidie te verliezen.

Bemerkingen die te maken hebben met inhoudelijke oriëntaties

In de vergadering kwam de problematiek van de zelfhulpgroepen een enkele keer aan bod, maar werden vooral ook vragen gesteld met betrekking tot het definiëren van 'vrijwilligers' en 'vrijwilligerswerk'.

Het is duidelijk dat er in het decreet een dimensie inzit van 'betrokkenheid bij de doelgroep', omdat enkel de vrijwilligers die activiteiten in hulpverlening opnemen, bepalend zijn om de juiste vrijwilligers aantallen in te schatten, omdat hierdoor bvb. bestuursvrijwilligers door het decreet niet worden gehonoreerd.

Crucialer was het feit dat er aangevoeld werd dat het onderscheid tussen autonoom en ingebouwd vrijwilligerswerk niet steeds relevant of accuraat is. De vraag stelt zich of de subsidieregeling uitgebreid dient te worden naar alle vrijwilligerswerk binnen de sector (met de erkenning dat bepaalde kosten gemakkelijker verhaald kunnen worden op de organisaties in het geval van ingebouwd vrijwilligerswerk); of dat er aparte regelingen dienen uitgewerkt te worden zodat er ook iets voorzien kan worden voor het ingebouwd vrijwilligerswerk.

Een analoge vraag stelt zich m.b.t. de definiëring van het vrijwilligerswerk. Bij heel wat deelnemers is er het aanvoelen dat de definitie van vrijwilligerswerk binnen het decreet nog teveel interpretatie laat, en men ziet dat bvb. een aantal zelfhulpgroepen toch een subsidie verwerven via dit decreet. Ook is de vraag hier of er zich geen aparte regeling voor de zelfhulpgroepen opdringt?

Voorstellen m.b.t. de omvang

Tot slot bestond er een grote eensgezindheid dat het uitgekeerde subsidiebedrag eerder aan de lage kant ligt, en dat een groot deel van de subsidie verloren gaat aan het betalen van een verplichte verzekering. Unaniem werd daarom voorgesteld het subsidiebedrag op te trekken.

Voorstellen m.b.t. de inhoud

Aandacht ontwikkelen voor het ingebouwd vrijwilligerswerk, door hiervoor ofwel een aparte regeling uit te werken, ofwel via een uitbreiding van het huidige decreet.

Het begrip 'vrijwilligerswerk' in het decreet accuraat omschrijven.

Substantiële verhoging van het uit te keren subsidiebedrag.

Onderzoeken van de mogelijkheid tot een aparte regeling voor de zelfhulpgroepen.

Bemerkingen die te maken hebben met de administratieve afhandeling

De deelnemers waren het er over eens dat de ondersteuning vanuit de administratie Welzijn i.f.v. de aanvraag of hernieuwing van een erkenning, een subsidie of een project meer dan bevredigend is. Ook het feit dat men de documenten automatisch ontvangt is positief.

Toch klaagden de organisaties over de grote hoeveelheid administratief werk, wat niet enkel belastend is voor de organisaties op zich, maar ook voor de vrijwilligers die veel moeten registreren. Daarenboven zouden bepaalde formulieren niet eenvoudig te hanteren zijn. De deelnemers vonden dat er onnodige administratieve last wordt opgelegd (bijhouden originele afsprakennota's, registratie van activiteiten,...)

Wat betreft het administratieve aspect werden volgende voorstellen geformuleerd

PC-vriendelijke formulieren die telkens eenzelfde logica en structuur volgen

Met o.a. afstemmen van de afrekening die door de overheid wordt gevraagd met de boekhoudkundige stelsels die binnen organisaties worden gebruikt (idee dat de huidige werkwijze ietwat artificieel is)

Ontwikkelen van synthesesdocumenten, om dubbel werk te vermijden. Thans moet men een huishoudelijk reglement opstellen én daarenboven ook nog afsprakennota's maken.

Onderscheid maken tussen noodzakelijke kerninformatie en de additionele informatie, die enkel de statistieken dienen? Het opsporen en bijhouden van informatie enkel voor de statistieken wordt als grote last beschouwd.

E en overzicht

VSVw

van wat er op stapel staat

7

Vrijwilligerswerk en verzekeringen

In opdracht van de Vlaamse Ministers I. Vervotte (Welzijn, Gezondheid en Gezin) en B. Anciaux (Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel) voren wij een onderzoeksopdracht uit omtrent verzekeringen in het vrijwilligerswerk.

Het doel van het project is het vrijwilligerswerk in kaart te brengen, en hierbij een koppeling te maken met mogelijke vragen en problemen inzake verzekeringen in het vrijwilligerswerk.

Wegens het korte tijdsbestek waarin het project wordt uitgevoerd, is ervoor geopteerd om vooral de verzekering burgerrechtelijke aansprakelijkheid in kaart te brengen. Deze verzekering wordt immers door de wet betreffende de rechten van de vrijwilligers van 3 juli 2005 verplicht opgelegd: organisaties moeten zowel de BA van de organisatie als de BA van de vrijwilligers verzekeren.

In het project vergelijken we o.a. een aantal verzekeringspolissen, brengen knelpunten in kaart, pogen een model van een 'betere polis' op te stellen, en inventariseren knelpunten waarmee de organisaties in de praktijk worstelen. Daarenboven zal een geactualiseerde tekst, in verband met verzekeringen, uitgewerkt worden.

Vanzelfsprekend voert het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw deze opdracht uit in samenwerking met enkele partners. Door de opdrachtgever werd een stuurgroep samengesteld met verschillende actoren uit het werkveld, en in de uitvoering zelf werken we nauw samen met Prof. Em. Hoogleraar H. Claassens, het Brussels en de Provinciale Steunpunten Vrijwilligerswerk, met Prof. J. Breda en zijn studenten van de Universiteit Antwerpen, met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, en met de Hoge Raad voor Vrijwilligers.

Het eindrapport wordt eind januari 2006 overgemaakt aan Vlaams minister Vervotte en aan Vlaams minister Anciaux

Wil jij jou verzekeringsverhaal kwijt (liefst voorbeelden m.b.t. de burgerrechtelijke aansprakelijkheid) of heb je een vraag omtrent de thematiek, laat het ons aub weten!

Liefst via info@vsvw.be.

Spes onderzoek

Eerder berichtten we in tACTIEF over een recente publicatie van onze Italiaanse partners: Volunteering Across Europe. Aan dit Europees onderzoek wordt een vervolg gebreed waaraan wij momenteel meewerken.

Concreet betekent dit dat het vrijwilligerswerk, vanuit Belgisch perspectief, ook een rol zal spelen in de volgende publicatie.

Gezien het onderzoek op de situatie in heel België focust, hebben we een samenwerking afgesloten met le Centre d'Economie Sociale de l' Université de Liège o.l.v. professor J. Defourny

We zullen vanzelfsprekend ook zelf materiaal aanleveren, en in dit kader wellicht ook de samenwerking met de UA verder zetten.

Het Spes in Rome staat voor:

Centro di Servizio per il Volontariato del Lazio.

Een fluitje van/voor een cent

Op zoek naar spaarpotjes en schatkisten?
Of "hoe een subsidiedossier opstellen?"

In het najaar verscheen een brochure die de basis-knepen voor het opstellen van een goed subsidiedossier bundelt. Hoe vind je de bronnen, hoe interpreteer je het aanbod en hoe beantwoord je aan de gestelde voorwaarden? Hoe begin je eraan en hoe verhoogt ge uw kans op succes? Meer dan 50 pagina's nuttige tips in een handige bundel.

Zolang de voorraad strekt kan u de brochure gratis aanvragen bij info@vsvw.be, dankzij de steun van Cera. Ze kan ook nog steeds gedownload worden van www.actiewijzer.be.

Sociale samenhang op de VRT

Actiewijzer.be doet mee

8 Zoals je misschien al via de media hebt vernomen, is de **VRT in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting** dit najaar gestart met een groots project rond sociale samenhang, dat de naam **SAM** meekreeg. **SAM** staat voor 'Samen is alles mogelijk' en wil een platform zijn voor de vele mensen in Vlaanderen, die bekommerd zijn om elkaar, en de handen uit de mouwen willen steken om het leven met elkaar aangenaamer en prettiger te maken. **SAM** wil die mensen helpen door hen met elkaar in contact brengen, te informeren, te stimuleren en te mobiliseren. Want **SAM** gaat ervan uit dat dingen delen of samen doen, hoe klein of groot ook, fijn is.

Het gaat om een unieke samenwerking tussen **radio** (het radioprogramma 'Allemaal SAM!' op radio 2, elke maandagochtend van 8 tot 10u), **televisie** (een mobiele talkshow met veel reportages over mensen die niet zeuren maar doen, elke woensdagavond rond 21.30 op Eén) en **internet**. Voor het project was een interactieve en onafhankelijke website nodig. Omdat het opzet van die nieuwe site grotendeels gelijkloopt met die van Actiewijzer.be, vonden alle partijen het opportuun om een samenwerking hierrond op te zetten. Anne Adé, onze projectmedewerker en redacteur die aan Actiewijzer werkte, is nu tijdelijk gedetacheerd naar de VRT en maakt daar deel uit van de webredactie van **SAM**.

De website **www.sam.be** is enkele weken geleden gelanceerd, en dat betekent meteen dat Actiewijzer.be vanaf dat moment op non-actief is gezet. Een groot deel van de inhoud van Actiewijzer zal terug te vinden zijn op de nieuwe site.

Op **www.sam.be** kun je net als op Actiewijzer oproepen en zoekertjes plaatsen in de **vraag- en aanbodrubriek** en activiteiten invoeren op de **kalender**. Er is ook een rubriek met tips en nuttige links.

In het magazine-gedeelte van de website volgen we mensen die iets doen om hun leefomgeving aangenaamer te maken, of het nu om kleinschalige of groots opgezette initiatieven gaat.

Ook **de 100 van SAM**, de geselecteerde projecten uit de gelijknamige oproep van de Koning Boudewijnstichting, worden belicht op **www.sam.be**.

Nieuw is dat je op **Sam.be** ook een **blog** kunt aanmaken, een dagboek op internet dus (enkele mensen en organisaties zijn ondertussen al aan het bloggen).

Laat dit een uitnodiging zijn om eens een kijkje te gaan nemen op **www.sam.be**. Suggesties en reacties altijd welkom op **info@sam.be**!

sam.be

Week van de Vrijwilliger

van zaterdag 4 tot en met zondag 12 maart 2006

Deze week staat, hoe kan het ook anders, helemaal in het teken van de wet betreffende de rechten van de vrijwilliger. Tijdens onze studiedag focussen we op enkele aandachtspunten in de wet, en zorgen vooral voor een praktische en concrete studiedag, die organisaties op weg zet om de wet in de praktijk te zetten. Geen 'theoretische' informatiesessies dus, vermits die al op een grondige manier werden verzorgd door onze collega's van de provinciale steunpunten, wel een concrete en praktische aanpak. Het volledige programma maken we zo snel mogelijk bekend. De studiedag heeft plaats in Antwerpen op donderdag 9 maart 2006.

De wet betreffende de rechten van...

De organisatienota

Op **www.vrijwilligerswerk.be**, onder de info-rubriek **rechten en plichten**, vindt u een eerste ontwerp van organisatienota, in een word- en pdf-versie.

Als u zelf een nota ontwerpt, mag je ons ook een kopietje bezorgen via **info@vsvw.be**.

De wet betreffende de rechten van...

Vragen en antwoorden

In een nieuwe brochure die rond het einde van het jaar beschikbaar zal zijn, geven we tekst en uitleg bij de nieuwe wet.

Om de redenering van de wetgever goed te kunnen volgen, belichten we ook even de achtergrond. Dat helpt ons bovendien om te vertellen hoe de letter en de geest van de wet zich verhouden.

We starten bij de analyse van de definitie die de wetgever hanteert. Daarbij aansluitend ontrafelen we wie, onder welke voorwaarden, vrijwilligerswerk mag doen. Een volgend deel handelt over de aansprakelijkheid, de verplichte verzekering, hun onderling relatie en de plannen voor de toekomst.

Verder overlopen we het systeem van forfaitaire en reële kostenvergoedingen, geven registratietips en houden halt bij de uitzonderingen. Het laatste woord besteden we aan de organisatienota en aan de medespelers, zoals de andere rechtsregels, die op het vrijwilligerswerk van toepassing zijn.

Deze nieuwe bundel met vragen en antwoorden, realiseerden we in opdracht en met de medewerking van de Koning Boudewijnsstichting.

Hij zal verdeeld worden door de de Steunpunten Vrijwilligerswerk en door de KBS.

W waardering

van vrijwilligers

PATRICK VAN VLIERBERGHE

Met het eindejaar in het onmiddellijke en de week van de vrijwilliger in het verre vooruitzicht, bezorgen we u graag wat inspiratie om uw vrijwilligers te danken. Patrick Van Vlierberghe, vrijwilligerscoördinator OCMW-Sint-Niklaas, maakte er zijn werk van.

Ruim drie jaar werken wij op een georganiseerde manier met vrijwilligers. Een 100-tal mensen zijn actief in 6 woon- en zorgcentra, een buurthuis, een dagcentrum en een dienstencentrum van het plaatselijk OCMW.

Om ons eigen waarderingssysteem te vernieuwen en aan te passen gingen wij even een kijkje nemen bij de burens. Een honderdtal vrijwilligersorganisaties en instellingen werden, in juli van dit jaar, gemaild met het verzoek om een kleine vragenlijst te beantwoorden. Ongeveer de helft van de instellingen antwoordden en sommige organisaties daarvan zijn representatief voor talrijke vestigingen in het Vlaamse land.

De meest bevroegde vrijwilligerswerkingen zijn 'ingebouwd', de vrijwilligers zijn dus actief met en naast het reguliere personeel.

De bevraging heeft niet de pretentie gehad van een wetenschappelijke studie met een statistische analyse. Wel was het de bedoeling méér inspiratie te krijgen, andere leuke ideeën op te doen om vrijwilligers te ondersteunen en te waarderen.

Waardering in een groter geheel

Waardering en de onderliggende werk- of inzetmotivatie van werknemers en vrijwilligers is zeer lang bestudeerd. Constant zoekt men, in het bedrijfsleven, naar de meest passende ondersteuningsmaatregelen. Zeker in de vrijwilligerssector is het van primordiaal belang om je mensen, met hun waardevolle inzet, op passende wijze te waarderen met als mogelijk resultaat dat ze de instelling trouw blijven.

Waardering van vrijwilligers gebeurt op verschillende manieren en op verschillende niveaus. Hier ligt vooreerst een grote verantwoordelijkheid bij het bestuur van de instelling.

Er zijn een aantal primaire voorwaarden tot uitbouw van de vrijwilligerswerking.

Je wint erbij wanneer je vrijwilligersbeleid ingebed wordt binnen het totale personeelsbeleid en het bestuur zich grondig buigt over het wel en wee van de vrijwilligers. De recente wet biedt trouwens een betere bescherming. Werken aan deze voorwaarden, dus zorgen dat alles in een veilige omgeving gebeurt en maken dat de mensen degelijk verzekerd zijn, getuigen van respect en waardering voor, en aanvaarding van de vrijwilligers.

Op het niveau van diensten met hun diensthoofden en personeel kan je minstens zorgen dat de materiële voorwaarden tot uitoefening van de taak, vervuld zijn. Een cafétaria-uitbaatster is gediend met een goed lopende installatie, de rolstoel zal in orde zijn eer je aan de wandeling begint, je zorgt voor passende kledij.

Is je vrijwilliger wel voldoende en degelijk geïnformeerd over je organisatie in zijn geheel en over de werking van je dienst?

Onbekend is onbemind – vrijwilligers dienen duidelijk herkenbaar te zijn binnen je instelling (kledij, badge ...). Weten zij ook tot wie zij zich kunnen wenden als er iets grondig fout loopt?

Zij vormen weliswaar een aparte entiteit binnen een instelling maar hun inzet en motivatie lijken mij zèèr hoog.

"Een schouderklop doet wonderen" liet mij één van de respondenten weten. Inderdaad, maar soms lijkt het in de praktijk vaak moeilijker om dat te ontvangen.

Een persoonlijk gesprek, een babbeltje over de vooruitgang in de taak, het "zien" en "ontdekken" en trachten te verwezenlijken van nieuwe initiatieven, op basis van het kennen en kunnen van de vrijwilliger, is een uitdagende taak voor een coördinator.

Ook dit laat de mensen groeien in hun motivatie en zo voelen zij zich ge(her)waardeerd.

Wij kennen ook het spanningsveld tussen de vrijwilliger en het reguliere personeel. Het uitwerken van een waarderingssysteem voor de ene groep, kan parallel lopen met dat van de andere groep. Zéér grote verschillen in materiële ondersteuningsmaatregelen kunnen echter leiden tot sluimerende spanningen, jalouzie, en kan de naijver ten top drijven.

De “nieuwe” vrijwilliger wil ook groeien in zijn taken en verantwoordelijkheden. Levenslang (bij)leren geldt ook hier. Betrek je vrijwilligers bij (interne) vormingen die hen aanbelangen en die passen in de activiteiten die ze uitvoeren. De persoonlijke groei is trouwens één van de grote motieven om zich blijvend ten dienste te stellen van anderen en is een passende stimulans. Op die manier geef je niet alleen waardering, je krijgt die zelf ook.

Uit een nederlands onderzoek blijkt tevens dat vrijwilligers de grootste waardering verwachten van hun doelpubliek. Elkeen heeft wel eens nood aan positieve feedback of een “dank je, dat je dat voor mij/ons gedaan hebt!”

Verskillende vormen van waardering op een rijtje

Immateriële vormen van waardering

- Een goede omkadering met duidelijke visie, gedragen door de instelling met goede afspraken rond engagement olv een coördinator. Regelmatig contact en luisterbereidheid van de verantwoordelijke.
- Coachen van de contacten tussen buddy en deelnemer.
- Sensitief voor de vrijwilliger als mens en de ontwikkelingen in zijn/haar leven.
- Peter- of meterschap.
- Een schouderklop
- Een schriftelijke overeenkomst.
- Verzekeringen.
- Basisopleiding, bijkomende vorming, 4 vormingsnamiddagen voor nieuwe vrijwilligers.
- Cursusbegeleiding met kennisvereiste: max € 25 per dag en max. € 1.000 per jaar
- Inspraak ; uitwisselingsmoment met andere vrijwilligers en beroepskrachten.
- Maandelijks huiskrant; elektronisch tijdschrift; 3-maandelijks contactblad. Driemaandelijks bijeenkomst (met koffie en gebak).
- Supervisie, intervisie, functioneringsgesprekken.
- Ziekenbezoek of telefonisch contact met zieke vrijwilliger.

- Bij overlijden van een naaste, wordt gekeken of het mogelijk is naar de begrafenis te gaan.
- Bedankingen voor mensen die 1, 3, 5, 10 en 20 jaar actief zijn..
- Jaarlijkse griepvaccinatie.

Materiële vormen van waardering

- Onkostenvergoeding; woon- werkafstand; telefoonkosten; een werkingfonds.
- Uitnodiging (al of niet met partner) op een nieuwjaarsreceptie, een etentje, een barbecue, een personeelsfeest, dessertbuffet.
- Receptie met een interessante lezing.
- Bowling met snack; een boottocht; een dansavond met maaltijd.
- Jaarlijks bedankingsetentje.
- Feest met optreden van artisten.
- Vrijwilligersverwenweek.
- Een kleine attentie met Pasen, Sinterklaas, de Week van de Vrijwilliger.
- Een kaartje bij ziekte, familiale gebeurtenissen, een verjaardag.
- Bij beëindiging van de overeenkomst tussen 0 en 1 jaar: een dankkaartje; tussen 1 en 5 jaar: een attentie van € 15; tussen 6 en 10 jaar van € 25; + 10 jaar € 50.
- Koffie en drank gratis bij activiteiten.
- Broodjesmaaltijd bij vergaderingen.
- 2 Drankbonnetjes per dagdeel.
- Drankvergoeding; maaltijdvergoeding of maaltijden aan reductieprijs.
- Een maaltijd per 4 uur inzet.
- Bij uitstappen: maaltijden en drank gratis.
- Gratis abonnement op een tijdschrift.
- Gratis parkeerkaart.
- Gratis deelname aan een stadsactiviteit.
- Boekenbon.

Dit gamma waarderingstips is zo gevarieerd dat ze zeker niet uitsluitend gericht zijn op, of geschikt voor vrijwilligers in de welzijnssector. Het zijn bruikbare of aanpasbare tips ook voor medewerkers in totaal andere sectoren.

Hebt u zelf nog leuke ideeën?

Ze zijn altijd welkom op info@vsvw.be.

Het WSG bevroeg de lokale besturen naar hun initiatieven om vrijwilligers te bedanken. Hun resultaten zullen in februari gepubliceerd worden.

Leren bij de burenen

Lentebrochure 2006

11

Het Provinciaal Steunpunt voor Vrijwilligerswerk Vlaams-Brabant en Het Punt v.z.w., Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel hebben opnieuw het vormingsaanbod rond vrijwilligerswerk in de beide regio's gebundeld.

Het resultaat, de zevende editie van "Leren bij de burenen", ligt klaar. De brochure beslaat de periode januari 2006 tot juni 2006 en toont hoe b(l)oeiend en gevarieerd het cursusaanbod op dit gebied wel is.

In deze editie bieden we vormingsmomenten, workshops en studiedagen voor beroepskrachten uit de non-profitsector, voor vrijwilligers, en voor iedereen die geïnteresseerd is, georganiseerd door Het Punt v.z.w. en Het Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk Vlaams-Brabant.

We presenteren ook het vormingsaanbod van andere vrijwilligersorganisaties die hun aanbod openstellen.

Het laatste deel van de brochure stelt onze publicaties en vormingsmateriaal voor.

Wie nog suggesties of aanvullingen heeft voor een volgende brochure mag ze altijd bezorgen via dezelfde e-mailadressen als voor de bestelling van de brochure.

We hopen u op een van de volgende vormingen te mogen ontmoeten.

Veerle Leroy
Het Punt vzw – Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel

Myriam Philips
Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk Vlaams-Brabant

Enkele voorbeelden om u een idee te geven van het gevarieerde aanbod.

Vrijdag 20 januari 2006
Workshop: Omgaan met de pers

Vrijdag 3 maart 2006
Workshop: E-zines maken

Zaterdag 11 maart 2006
Vrijwilligersbeurs: Broodje gesmeerd?

Dinsdag 21 maart 2005
Infosessie: Vrijwilligerswerk in het buitenland

Vrijdag 21 april 2006
Workshop: Omgaan met karakterverschillen in een vrijwilligersgroep

Dinsdagen 9 en 30 mei 2006
Creatieve vormingsreeks: communicatief schrijven

Vrijdag 9 juni 2006
Workshop: E-zines maken (herhaling van de sessie van 3 maart)

Dinsdag 20 juni 2006
Vorming: Jongeren en vrijwilligerswerk

**De lente-brochure bestellen, kan bij
hetpunt-vorming@skynet.be
of mphilips@vl.brabant.be.**

OOST-VLAANDEREN

Naima Lafkioui
 PAC Het Zuid Woodrow Wilsonplein 2
 9000 Gent
 Tel. 09-267 75 44
 Fax 09-267 75 99
 vrijwilliger@oost-vlaanderen.be

VLAAMS-BRABANT

Myriam Philips
 Provincieplein 1
 3010 Kessel-Lo
 Tel. 016 26 73 48
 mphilips@vl-brabant.be

LIMBURG

Peter Vananderoye
 Universiteitslaan 1
 3500 Hasselt
 Tel: 011-23 72 24
 Fax 011-23 82 80
 vrijwilligerswerk@limburg.be

WEST-VLAANDEREN

Frank Debaere
 Provinciehuis, Boeverbos
 Koning Leopold III-laan 41
 8200 Brugge.
 Tel. 050 40 34 87
 Fax 050-40 31 07
 frank.debaere@west-vlaanderen.be

ANTWERPEN

Ann Duysters
 Boomgaardstraat 22 bus 100
 2600 Berchem
 Tel. 03 240 61 65
 Fax 03 240 61 62
 vrijwilligerswerk@provant.be

BRUSSEL

Veerle Leroy, Katrien van Vaerenbergh
 Treurenberg 24, 1000 Brussel
 dinsdag, donderdag, vrijdag 10 tot 13 u
 Tel. 02-218 55 16
 Fax 02-218 71 66
 hetpunt@busmail.net